

Publiczna Szkoła Podstawowa nr 11 im. Szarych Szeregów w Stalowej Woli

Lucyna Goc, Wioletta Budkowska –Kozak

Dlaczego las równikowy Amazonii jest ważny dla naszej planety?

Wiecznie zielone lasy równikowe odgrywają nieocenioną rolę dla klimatu naszej planety i żyjących na niej stworzeń. Obejmują głównie Kotlinę Konga w Afryce, dorzecze Amazonki w Ameryce Południowej oraz Archipelag Malajski w Azji Południowo-Wschodniej, zajmując obecnie około 6–7% powierzchni lądów. Są domem dla olbrzymiej ilości gatunków roślin i zwierząt. Ocenia się, że ponad połowa, a może nawet 2/3 spośród wszystkich gatunków roślin naszej planety występuje właśnie na tym obszarze.

Najwięcej tlenu produkują oceany. Jednak las równikowy nie bez powodu nazywany jest Zielonymi Płucami Ziemi. Sam obszar Amazonii produkuje ok. 20% tlenu atmosferycznego. W ostatnich dziesięcioleciach te cenne tereny znikają z mapy świata. Rocznie wycina się nawet 3 mln hektarów drzew, z czego ponad 1/3 tej liczby dotyczy samej Amazonii. Wykarczowane tereny lasów równikowych są zastępowane przez hodowle bydła oraz plantacje roślin: bananowców, kawy, trzciny cukrowej i palmy kokosowej. Gleby laterytowe są mało urodzajne, ulegają szybkiemu wyjałowieniu, dlatego wciąż potrzeba nowych obszarów pod uprawę. Lasy równikowe karczowane są dla cennego drewna, tj. mahoniowca, palisandrowca czy hebanu a także pod budowę kopalń cennych surowców mineralnych. Ponad 25% surowców kosmetycznych i farmaceutycznych pochodzi właśnie z tego lasu. Podobnie jest z popularnymi przyprawami, takimi jak pieprz, wanilia czy cynamon. Wylesianie Amazonii i innych obszarów niesie wiele negatywnych skutków. Amazonia zaczęła obecnie emitować więcej dwutlenku węgla niż jest w stanie wchłonać. Po raz pierwszy przypuszczenia te zostały potwierdzone przez naukowców. Okazało się, że pożary produkują około 1,5 mld ton CO₂ rocznie, podczas gdy wzrost lasu usuwa 0,5 mld ton. Większość emisji dwutlenku węgla powodowana jest przez pożary. Wiele z nich jest celowo wzniesionych przez rolników. Każdego dnia w wyniku wycinki lub wypalania gleby umierają dziesiątki gatunków roślin i zwierząt. Konsekwencją jest wzrost średniej temperatury powietrza na naszej planecie. Innymi negatywnymi skutkami jest zaburzenie obiegu wody w atmosferze, susze i upały oraz niszczenie miejsca zamieszkania rdzennych mieszkańców, którzy muszą przenieść się na inne tereny. Liczne fundacje i organizacje ekologiczne tj. Greenpeace czy WWF podejmują liczne działania, aby zahamować wycinkę drzew na tym terenie. Naukowcy biją na alarm. Szacuje się, że powierzchnia lasów Amazonii zmniejszyła się po 20%. Jeśli tempo ich niszczenia nie zostanie zahamowane, to do roku 2050 zniknie około 40% powierzchni lasów równikowych. Prof. Scott Denning, na Colorado State University powiedział: „Ludzie myślą, że przekształcenie większej ilości ziemi na użytek rolnictwa będzie oznaczało większą produktywność, ale w rzeczywistości tracimy produktywność z powodu negatywnego wpływu na opady deszczu, które z kolei przyczyniają się do osłabienia lasów tropikalnych, a to rujnuje cały ekosystem od którego jesteśmy wszyscy zależni”. Zniknięcie lasów równikowych doprowadzi do światowej katastrofy zagrażającej ludzkości. Jeśli zatrzymamy proces wylesiania, mamy szansę temu zapobiec.

Bibliografia:

<https://www.national-geographic.pl/artukul/lasy-rownikowe-dlaczego-sa-zagrozone-i-jak-je-chronic-zwierzeta-roslinnosc-i-ciekawostki>

<https://www.national-geographic.pl/artukul/amazonskie-lasy-deszczowe-emituja-obecnie-wiecej-co2-niz-pochlaniaja>

<https://zpe.gov.pl/a/rosliny-i-zwierzeta-lasow-rownikowych/DGjmZlqgk>

Planeta Nowa, Podręcznik do geografii dla klasy ósmej szkoły podstawowej,
T.Rachwał, D.Szczypiński, Nowa Era, 2021